

ної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, у розмірі 689 грн.;

Отже, загальні зміни в оподаткуванні заробітних плат працівників різних суб'єктів оподаткування мають на меті спрощення процесу адміністрування податків та зборів. Таким чином, система нарахування заробітної плати потребує

реформування як на рівні підприємства шляхом автоматизації обліку заробітної плати, так і на рівні державного регулювання. На нашу думку, доцільним є прийняття законодавчих актів, які б спрощували порядок обліку, нарахування та утримання податків та зборів на заробітну плату шляхом об'єднання ПДФО, ВС та ЄСВ в єдиний податок та єдину звітність.

Список літератури:

1. Конституція України від 21.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Закон України «Про оплату праці» № 848-VIII від 26.11.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z950108.html.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» № 1464-VIII від 14.07.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» № 909-VIII від 24.12.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

УДК 331.2

Харченко Н.В., д.е.н., професор
кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Запорізька державна інженерна академія
Козлова Д.П., магістр
кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту
Запорізька державна інженерна академія

ОГЛЯД ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ У НАРАХУВАННІ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

Харченко Н.В., Козлова Д.П. Огляд змін та доповнень у нарахуванні єдиного соціального внеску. У статті висвітлено зміни в законодавстві України, які стосуються єдиного соціального внеску. Розглянуто сутність єдиного соціального внеску як економічної категорії. Представлено платників єдиного соціального внеску. Приведено базу нарахування єдиного соціального внеску, особливості сплати та розмір ставок внеску. Наведено приклади розрахунку внеску в різних ситуаціях.

Ключові слова: єдиний соціальний внесок, база нарахування, заробітна плата, дохід, платник, ставка.

Харченко Н.В., Козлова Д.П. Обзор изменений и дополнений в начислении единого социального взноса. В статье освещены изменения в законодательстве Украины относительно единого социального взноса. Рассмотрена сущность единого социального взноса как экономической категории. Представлены плательщики единого социального взноса. Приведена база начисления единого социального взноса, особенности уплаты и размер ставок взноса. Приведены примеры расчетов взноса в разных ситуациях.

Ключевые слова: единый социальный взнос, база начисления, заработная плата, доход, плательщик, ставка.

Kharchenko N.V., Kozlova D.P. Single social payment changes and amendments' charges review. The article highlights the changes in the Ukrainian legislation on the single social payment. The single social payment essence reviewed as an economic category in this article. Also single social payment payers presented. The single social payment accrual basis, payment features and rates amount indicated in the article. The payment calculation examples shown in different situations.

Keywords: single social payment, accrual basis, salary, income, payer, rate.

Постановка проблеми. У роботі бухгалтера постійно відбуваються якісь зміни та доповнення, особливо останнім часом. Важко не розгубитись у вирі змін, які невтомно підкидає бухгалтеру уряд. Деякі новації давно очікувані, з початку 2016 р. запроваджено кардинальні зміни у нарахуванні єдиного соціального внеску, проте зміни в Інструкції про порядок його нарахування та сплати внесено зовсім недавно. Для правильної роботи бухгалтерії та належного оформлення і подання звітності важливо слідкувати і застосовувати нові впровадження у роботі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття єдиного соціального внеску як економічної та правової категорії, його нарахування та сплата висвітлювалось у працях багатьох учених: Л. Качан, Л. Польовик, С. Строїч, Т. Прощина, В. Циганенко, Л. Ушакова, К. Скрипкіна, В. Завгороднього, В. Савченко, М. Дем'яненко, Ф. Бутинця та ін. У роботах цих авторів запропоновано різні підходи до процесу нарахування та сплати єдиного соціального внеску, наведено доцільність зміни ставки єдиного соціального внеску, проаналізовано та порівняно систему сплати єдиного внеску в Україні та зарубіжних країнах, а також подано позитивні та негативні аспекти цього порівняння. Проте нині відбулося багато змін у законодавстві стосовно єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ), тому стає все більше актуальним розгляд усіх нових доповнень та нововведень у законодавстві стосовно цього внеску.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження змін нарахування та сплати єдиного соціального внеску. Для досягнення поставленої мети було вирішено такі основні завдання: розглянуто сутність економічної категорії «єдиний соціальний внесок», визначено базу нарахування внеску та його ставки, встановлено платників внеску, сформовано особливості нарахування та сплати єдиного соціального внеску.

Виклад основних результатів. Відповідно до п. 1.1 ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, ЄСВ – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [1].

ЄСВ тепер буде платити тільки роботодавець, а відрахування для працівника в розмірі 3,6% скасовуються. Крім того, у 2016 р. скасовується і визначення класу професійного ризику для роботодавців та відповідні перевірки з боку Фонду соцстрахування щодо правильності такого визначення.

Визначення бази нарахування ЄСВ. Є кілька важливих уточнень, на які потрібно звернути увагу.

Черговість урахування виплат, встановлена попередньою редакцією Інструкції № 449, тепер не передбачена для визначення максимальної величини бази нарахування ЄСВ.

Раніше була така черговість визначення: заробітна плата, винагорода за цивільно-правовими договорами, допомога з тимчасової непрацездатності, допомога у зв'язку з вагітністю та пологами. Це було зумовлено різними ставками ЄСВ на все перелічене. Проте з 2016 р. встановлено єдину ставку нарахування ЄСВ у розмірі 22% до всіх видів доходів, на які раніше нарахувався ЄСВ. Виняток становитимуть тільки спеціальні ставки нарахування ЄСВ для інвалідів (8,41%, 5,3% і 5,5%), які залишатимуться без змін.

Хоча тепер не потрібно дотримуватись черговості виплат залежно від їх виду, ЄСВ передусім потрібно нараховувати на заробітну плату (відпускні, інші зарплатні виплати), а потім уже на інші види доходів, адже суми зарплати враховуються під час визначення середньої заробітної плати для оплати лікарняних і декретних, а суми лікарняних, декретних і винагороди за договором цивільно-правового характеру – ні. А середню зарплату обчислюють саме на підставі відомостей, включених у звіт про суми нарахованої заробітної плати [2, с. 10].

ЄСВ нараховується лише в межах максимальної бази нарахування. Якщо сума заробітної плати перевищує цю суму, то ЄСВ платимо лише з максимальної бази. Тобто якщо під час визначення максимальної величини бази нарахування зарплату враховувати в останню чергу (урізавши її в межах максимальної величини бази нарахування ЄСВ), то це автоматично призведе до зменшення розміру середньої заробітної плати для обчислення лікарняних та декретних.

Приклад. За вересень 2016 р. працівнику було нараховано: зарплату – 19 000 грн., лікарняні – 9 000 грн., винагороду за ЦПД – 12 000 грн.

Максимальна величина бази нарахування у вересні 2016 р. – 36 250 грн. Усього нараховано дохід у вересні: 19 000 грн. + 9 000 грн. + 12 000 грн. = 40 000 грн. Це більше за максимальну величину бази нарахування ЄСВ, тому його можна нараховувати в такій черговості:

- 1) на зарплату: $19\,000 \text{ грн.} \cdot 0,22 = 4\,180 \text{ грн.};$
- 2) на лікарняні: $9\,000 \text{ грн.} \cdot 0,22 = 1\,980 \text{ грн.};$
- 3) на винагороду в межах максимальної величини: $(36\,250 \text{ грн.} - 19\,000 \text{ грн.} - 9\,000 \text{ грн.}) \cdot 0,22 = 1\,815 \text{ грн.}$

Також можливо нараховувати ЄСВ і за колишньою черговістю: на зарплату, потім – на суму винагороди, а аж потім – на лікарняні, у межах максимальної величини бази нарахування ЄСВ.

Максимальна величина місячного доходу, на який нараховується ЄСВ, становитиме 25 прожиткових мінімумів (раніше – 17) (табл. 1).

Мінімальна база нарахування ЄСВ визначається з урахуванням вимог пункту 8 розділу III Інструкції № 449: «...якщо база нарахування єдиного внеску

Таблиця 1

**Максимальна величина місячного доходу,
на який нараховується ЄСВ**

№	Термін дії	Розмір, грн.
1.	з 01.01.2016	34 450
2.	з 01.05.2016	36 250
3.	з 01.12.2016	38 750

не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та встановленої ставки єдиного внеску за умови перебування у трудових відносинах повний календарний місяць або відпрацювання всіх робочих днів звітного місяця».

Приклад. За вересень 2016 р. працівнику було нараховано: зарплату – 750 грн., винагороду за ЦПД – 500 грн.

База нарахування ЄСВ за основним місцем роботи з урахування суми зарплати і суми винагороду за ЦПД становить: 750 грн. + 500 грн. = 1 250 грн.

Оскільки сумарний дохід менший за розмір мінімальної заробітної плати (1 450 грн.), то слід визначити різницю між розміром мінімальної зарплати й фактичного доходу: 1450 грн. – 1250 грн. = 200 грн.

У цьому разі ЄСВ нараховують на суму:

1) фактичної зарплати: 750 грн. * 0,22 = 165 грн.

2) винагороду за ЦПД: 500 грн. * 0,22 = 110 грн.

3) різниці: 200 грн. * 0,22 = 44 грн.

У таких випадках у звітності (табл. 6 форма № Д4) відводять три рядки: у першому відображають суму фактичної заробітної плати, у другому – винагороду за ЦПД, у третьому – суму різниці.

Відтепер у розділі II «Платники єдиного внеску» Інструкції передбачено таких платників внеску [3]:

1. Роботодавці:

1.1) підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання;

1.2) фізичні особи – підприємці, зокрема ті, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах;

1.3) фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);

1.4) дипломатичні представництва і консульські установи України, філії, представництва, інші відокремлені підрозділи підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні);

1.5) дипломатичні представництва і консульські установи іноземних держав, філії, представництва та інші відокремлені підрозділи іноземних підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні), розташовані на території України;

1.6) інвестори (оператори) за угодою про розподіл продукції (у тому числі постійне представництво інвестора-нерезидента), що використовують працю фізичних осіб, найнятих на роботу в Україні на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах.

2. Підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу з тимчасової непрацездатності, допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу або компенсацію відповідно до законодавства таким особам:

2.1) військовослужбовцям (окрім військовослужбовців строкової військової служби), особам рядового і начальницького складів;

2.2) батькам – вихователям дитячих будинків сімейного типу, прийомним батькам, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;

2.3) особам, які отримують допомогу з тимчасової непрацездатності, перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами й отримують допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;

2.4) особам, які проходять строкову військову службу у Збройних силах України, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, Службі безпеки України, органах Міністерства внутрішніх справ України та службу в органах і підрозділах цивільного захисту;

2.5) особам, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляді за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або при народженні дитини;

2.6) одному з непрацюючих працездатних батьків, усиновителям, опікунам, піклувальникам, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом.

3. Фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування.

4. Особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме: наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, у тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності.

5. Особи, які беруть добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Єдиний внесок обчислюється тільки в національній валюті, у тому числі з виплат (доходу), що здійснюються в натуральній формі.

Єдиний внесок нараховується на суми, що визначено базою для нарахування єдиного внеску, які не зменшені на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів та незалежно від джерел їх фінансування, форми, порядку, місця виплати та використання.

Сплата єдиного внеску здійснюється за місцем обліку платника в національній валюті шляхом внесення відповідних сум єдиного внеску на відповідні рахунки органів доходів і зборів, відкриті в органах Державної казначейської служби України, шляхом перерахування платником безготівкових коштів із його банківського рахунку.

Днем сплати ЄСВ вважається:

1) у разі перерахування сум єдиного внеску з рахунку платника на відповідні рахунки органів доходів і зборів – день списання банком або органом Казначейства суми платежу з рахунку платника незалежно від часу її зарахування на рахунок органу доходів і зборів;

2) у разі сплати єдиного внеску готівкою – день прийняття до виконання банком або іншою устано-

вою – членом платіжної системи документа на переказ готівки разом із сумою коштів у готівковій формі;

3) у разі сплати єдиного внеску в іноземній валюті – день надходження коштів на відповідні рахунки Державної фіскальної служби України, відкриті в Казначействі.

Висновки. Таким чином, можна виділити такі основні зміни ЄСВ, які відбулись за I півріччя 2016 р.: по-перше, ЄСВ тепер буде платити тільки роботодавець у розмірі 22%; по-друге, скасовується визначення класу професійного ризику для роботодавців, що спрощує визначення бази нарахування внеску; по-третє, збільшилась максимальна величина місячного доходу, на який нараховується ЄСВ, тепер вона становитиме 25 прожиткових мінімумів.

Список літератури:

1. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

2. Лістрова С. Нарахування єдиного соціального внеску на новий лад / С. Лістрова // Головбух : Праця та Зарплата. – 2016. – № 6. – С. 7–15.

3. Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 07.2015 № 449, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15/paran16#n16>.

УДК 339.137.2:339.9

Ріпа Т.В., аспірант
кафедри фінансового аудиту

Київський національний торговельно-економічний університет

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ріпа Т.В. Фактори конкурентоспроможності підприємств торгівлі в умовах глобалізації. У статті досліджено економічну сутність факторів конкурентоспроможності підприємств торгівлі, проаналізовано та систематизовано основні підходи до їх класифікації, розкрито особливості факторів конкурентоспроможності підприємств торгівлі як економічної категорії, а також визначено сучасний стан конкурентоспроможності українських підприємств.

Ключові слова: конкурентоспроможність підприємств торгівлі, фактори конкурентоспроможності підприємств торгівлі, конкурентні відносини, конкурентна перевага, товар, ринок.

Ріпа Т.В. Факторы конкурентоспособности предприятий торговли в условиях глобализации. В статье исследована экономическая сущность факторов конкурентоспособности предприятий торговли, проанализированы и систематизированы основные подходы к их классификации, раскрыты особенности факторов конкурентоспособности предприятий торговли как экономической категории, а также определено современное состояние конкурентоспособности украинских предприятий.

Ключевые слова: конкурентоспособность предприятий торговли, факторы конкурентоспособности предприятий торговли, конкурентные отношения, конкурентное преимущество, товар, рынок.

Ripa T.V. Factors of competitiveness of trade enterprises in globalization. In the article the economic substance of the competitiveness of commercial, analyzed and systematized the main approaches to their classification, the features of the competitiveness of businesses trade as an economic category, and also the current state of competitiveness of Ukrainian enterprises.

Keywords: commercial competitiveness, factors of competitiveness of commercial, competitive relationship, competitive advantages, product, market.